

DET KONGELIGE BARNE-, LIKESTILLINGS-
OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Prop. 40 L

(2013–2014)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i folketrygdloven (reduksjon av mødrekvoten og fedrekvoten)

*Tilråding fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet 28. februar 2014,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet legger med dette fram forslag til endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) kapittel 14 om ytelser ved fødsel og adopsjon.

I Prop. 1 S Tillegg 1 (2013–2014) ble det foreslått å redusere mødrekvoten og fedrekvoten fra 14 til 10 uker for å sikre foreldrene mer fleksibilitet. Stortingets flertall sluttet seg til forslaget, jf. Innst. 14 S (2013–2014) og Stortingets vedtak av 10. desember 2013. Denne proposisjonen inneholder de nødvendige lovendringene for gjennomføring av budsjettvedtaket.

2 Gjeldende rett

Foreldrepengeordningen er regulert i kapittel 14 i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven). Foreldrepengeperioden er 49 uker med full sats eller 59 uker med redusert sats for barn født 1. juli 2013 eller senere. Full sats betyr at foreldrepenger utbetales med 100 prosent av beregningsgrunnlaget. Redusert sats betyr at foreldrepenger utbetales med 80 prosent av beregningsgrunnlaget.

Hvis begge foreldre har opptjent rett til foreldrepenger, kan de dele perioden mellom seg. Mor

må begynne uttak av foreldrepenger senest tre uker før fødselen av hensyn til egen og fosterets helse. De første seks ukene etter fødselen er forbeholdt mor for å sikre tid til restitusjon etter graviditet og fødsel.

Tredeling av foreldrepengeperioden trådte i kraft 1. juli 2013. Ordningen innebærer at hver av foreldrene får en kvote på 14 uker etter fødsel. De første seks ukene etter fødsel som er forbeholdt mor, inngår i hennes kvote. Resten av perioden etter fødsel (18 uker hvis foreldrene har valgt full sats og 28 uker hvis foreldrene har valgt redusert sats) bestemmer foreldrene selv fordelingen av.

Hvis bare mor har opptjent rett til foreldrepenger, får hun hele perioden alene. Hun kan dermed ta ut 49/59 uker. Hvis bare far har opptjent rett, kan han ta ut inntil 40/50 uker forutsatt at mor er i aktivitet, se nedenfor. Kvinner som ikke har opptjent rett til foreldrepenger, får en engangsstønad som i 2014 utgjør 38 750 kroner. Menn uten opptjening til foreldrepenger får ingenting.

Når far tar ut fedrekvote, kan mor være hjemme samtidig hvis foreldrene ønsker det. Skal far ta ut mer enn fedrekvoten, må mor gå ut i arbeid eller utdanning eller være for syk til å ta seg av barnet, se folketrygdloven § 14-13. Det samme aktivitetskravet gjelder hvis far skal ta ut foreldrepenger i tilfeller der mor ikke har opptjent rett til foreldrepenger. I familier der mor har

uførepensjon er det unntak fra aktivitetskravet i en periode tilsvarende fedrekvoten. Når mor tar ut foreldrepenger, er det ingen krav til aktivitet hos far.

For foreldre som adopterer, gjelder tilsvarende regelverk som omtalt ovenfor. Ved adopsjon gis imidlertid ikke foreldrepenger før omsorgsovertakelsen. Stønadsperioden er i slike tilfeller 46/56 uker der omsorgsovertakelsen skjer 1. juli 2013 eller senere. Forslagene nedenfor gjelder tilsvarende for foreldre som har adoptert.

3 Departementets vurderinger og forslag

Gode permisjonsordninger er viktige for at både mor og far skal kunne kombinere omsorg for små barn med yrkesaktivitet. Foreldrepengeordningen sikrer at en av foreldrene kan være hjemme med barnet i barnets første leveår. Regjeringen mener at det i større grad enn i dag må være opp til foreldrene hvordan de vil organisere foreldrepengeuttaket. Det sentrale er at barnet har en av foreldrene hjemme. Regjeringen ønsker derfor å utvide fellesdelen slik at perioden som er til fri fordeling mellom foreldrene blir større. Familiens behov for fleksibilitet vil dermed bli bedre ivare tatt enn i dag.

Enkelte foreldre opplever at de ikke har anledning til å ta ut (hele) kvoten. Hvis kvotene reduseres vil familien i mindre grad miste foreldredager dersom en av foreldrene ikke har mulighet til å ta ut hele eller deler av kvoten. Dermed kan barnet ha en av foreldrene hjemme i lønnet permisjon i lengre tid enn det enkelte opplever i dag.

Departementet foreslår, med henvisning til Stortingets budsjettvedtak, at folketrygdloven blir endret slik at mødrekvoten og fedrekvoten reduseres fra 14 til 10 uker, og at fellesdelen blir forlenget tilsvarende. Den samlede stønadsperioden skal fortsatt være 49/59 uker ved fødsel og 46/56 uker ved adopsjon. Fellesdelen blir dermed økt fra 18/28 uker til 26/36 uker.

Som omtalt ovenfor i kapittel 2, stilles det aktivitetskrav til mor hvis far skal ta ut foreldrepenger som ikke er fedrekvote, det vil si fra fellesdelen. Aktivitetskravet blir beholdt. Når fedrekvoten blir redusert, er det altså færre uker far kan ta ut uten at det stilles aktivitetskrav til mor.

I familier der mor har uførepensjon er det unntak fra aktivitetskravet i en periode tilsvarende fedrekvoten, se folketrygdloven § 14-14. Etter endringen kan far i slike tilfeller ta ut 10 uker uav-

hengig av mors aktivitet mot 14 uker etter dagens regelverk.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget er på usikkert grunnlag anslått å gi et mindreforbruk på 35 mill. kroner i 2014. Det legges da til grunn at deler av den permisjonen som uten regelendringen ville bli tatt ut av fedre i 2014, nå vil bli tatt ut av mødre. Siden mødre i gjennomsnitt har lavere inntektsgrunnlag enn fedre, gir dette mindretgifter. Når forslaget får full helårseffekt (2020) er det anslått å gi et årlig mindreforbruk på mellom 130 og 160 mill. kroner. Det vises til Prop. 1 S Tillegg 1 (2013–2014).

5 Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget

Til 14-9

I femte ledd går det fram at kvotene til mor og far er unntatt fra deling mellom foreldrene. Endringen innebærer at lengden på kvotene blir redusert fra 14 til 10 uker. Siden den samlede stønadsperioden beholder sin lengde, blir perioden som kan deles mellom foreldrene tilsvarende lengre (26 eller 36 uker avhengig av valgt dekningsgrad).

Henvisningen i femte ledd tredje punktum til § 14-12 gjelder også mødrekvoten. Departementet foreslår derfor at henvisningen flyttes sist i setningen. Flyttingen innebærer ingen realitetsendring.

Til § 14-12

I første ledd går det fram at når begge foreldre fyller vilkårene for rett til foreldrepenger, har hver av dem en kvote forbeholdt seg. Endringen innebærer at henholdsvis mødrekvoten og fedrekvoten reduseres til 50 stønadsdager (10 uker). Det gjøres ingen andre endringer i reglene for kvotene.

En konsekvens av at hver av kvotene blir redusert med 4 uker, er at stønadsperioden som er til fri fordeling mellom foreldrene økes med 8 uker til 26 eller 36 uker avhengig av valgt dekningsgrad.

Til ikraftsettingsbestemmelsen

Loven trer i kraft 1. juli 2014. Endringene gjelder for barn født denne datoen eller senere.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i folketrygdloven (reduksjon av mødrekvoten og fedrekvoten).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i folketrygdloven (reduksjon av mødrekvoten og fedrekvoten) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i folketrygdloven (reduksjon av mødrekvoten og fedrekvoten)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 14-9 femte ledd tredje punktum skal lyde:
Unntatt fra deling er også 10 uker som er forbeholdt faren (*fedrekvoten*) og 10 uker som er forbeholdt moren (*mødrekvoten*), se § 14-12.

§ 14-12 første ledd første punktum skal lyde:
Dersom begge foreldre fyller vilkårene for rett til foreldrepenger, er 50 stønadsdager (10 uker)

av stønadsperioden forbeholdt faren (*fedrekvoten*) og 50 stønadsdager (10 uker) av stønadsperioden er forbeholdt moren (*mødrekvoten*).

II

Loven gjelder fra 1. juli 2014. Endringene gjelder for tilfeller der fødselen eller omsorgsovertakelsen skjer 1. juli 2014 eller senere.

